

ע"פ 1449/15 - רונן עוזיאל נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 1449/15

לפני: כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט מ' מזוז

המערער: רונן עוזיאל

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי חיפה
מיום 11.01.2015 בתיק ת.פ. 30287-08-13 שניתן
על ידי כב' השופט י' ליפשיץ

תאריך הישיבה: ט"ז בחשון התשע"ז (17.11.2016)

בשם המערער: עו"ד מחמד ענאבוסי

בשם המשיבה: עו"ד ורד חלאזה
בשם שירות המבחן למבוגרים: שלומית אלברטון

פסק-דין

המערער הורשע לאחר שמיעת הוכחות על ידי בית המשפט המחוזי בחיפה (השופט י' ליפשיץ) בביצוע תשעה מעשי שוד ובניסיון שוד אחד של סניפי בנק שונים באזור הצפון. בשל הרשעתו בעבירות אלה גזר עליו בית המשפט המחוזי 8.5 שנות מאסר בפועל ומאסר מותנה. הערעור שבפנינו מופנה כנגד גזר הדין בלבד ובו קובל המערער על חומרת העונש.

1. מעשי השוד וניסיון השוד שבהם הורשע המערער בוצעו על ידו במהלך תקופה בת ארבעה חודשים (בין 20.3.2013 ל-15.7.2013) והתאפיינו בשיטה דומה לפיה, בתמצית, היה המערער מגיע לסניפי בנק שונים באזור הצפון (יוקנעם, רמת ישי, בנימינה וזכרון יעקב), ניגש לפקידות הבנק כשהוא חובש כובש מצחייה ומרכיב משקפי שמש ומציג בפניהן פתק בו נכתב כי הוא דורש לקבל כספים. בחלק מהמקרים נכתב בפתק כי מדובר בשוד ובאחד מהמקרים (האישום העשירי) העידה פקידת הבנק הרלוונטית כי נכתב בפתק גם - "זה שוד יש לי אקדח". בחלק אחר של המקרים נכתב בפתק כי המערער זקוק לכסף לרכישת תרופות ובמקרה אחד (האישום השישי), אשר לגביו הורשע המערער בניסיון שוד, הוא עזב את המקום לאחר שהפקידה לא נענתה לבקשתו ושאלה אותו מספר פעמים לרצונו. הסכום הכולל שנטל המערער בעקבות מעשי השוד שביצע כאמור הגיע ל-113,000 ש"ח.

2. בגזר הדין קבע בית המשפט המחוזי מתחם ענישה אחיד לכל אחד מאירועי השוד והעמידו על טווח שבין 12 ל-36 חודשי מאסר בפועל, לכל אישום. עוד קבע בית המשפט כי מתחם זה הולם גם את עבירת הניסיון. בגזרו עונש אחד לכל האירועים יחד נדרש בית המשפט למכלול השיקולים הרלוונטיים ובהם מצוקתו הכלכלית של המערער ומצבו המשפחתי (גרוש פעמיים ללא ילדים). בכל הנוגע למצבו הרפואי של המערער התייחס בית המשפט לטענתו כי הוא חולה בסרטן ונזקק לתרופות, כפי שאף נכתב בחלק מהפתקים שהוצגו לפקידות הבנק כמפורט לעיל, אך לאחר שבחן את המסמכים הרפואיים שהוצגו הגיע בית המשפט למסקנה כי בניגוד לטענת המערער אין כל אינדיקציה למחלה הנטענת וכי גם רשויות שב"ס אינן מודעות לכך שהמערער סובל ממנה. בית המשפט הוסיף והתייחס בגזר הדין לעברו הפלילי של המערער ולהרשעתו בשנת 2003 בעבירות מס אשר בגינן ריצה עונש מאסר קצר יחסית, בצינו כי המערער לא למד את לקחו ושב ופנה לדרכים פליליות לצורך השגת כספים. לקולה שקל בית המשפט את העובדה כי על פי תעודת הערכה שניתנה למערער במהלך מעצרו הוא אינו מאופיין בקווי התנהלות אלימים. בהינתן מכלול הטעמים שאותם מנה גזר, כאמור, בית המשפט המחוזי על המערער עונש מאסר בפועל בן 8.5 שנים החל מיום מעצרו (22.7.2013).

למען שלמות התמונה יצוין כי לאחר מתן גזר הדין נושא הערעור דן, נגזרו על המערער בבית משפט השלום בחיפה 12 חודשי מאסר בפועל (מתוכם שישה חודשים בחופף לעונש שנגזר על המערער בהליך נושא הערעור דן), וזאת על פי הסדר טיעון אשר בעקבותיו הורשע המערער בביצוע עבירות של גניבה בידי עובד וקבלת דבר במרמה במועדים שקדמו לביצוע העבירות נושא ההליך דן.

3. בערעור שהגיש טוען המערער כי שגה בית המשפט בכך שקבע מתחם עונש נפרד לכל אחד מאירועי השוד וכי מדובר במסכת עובדתית אחת אשר בגינה היה עליו לקבוע מתחם עונש אחד. עוד נטען כי בקביעת מתחם העונש ההולם לא נתן בית המשפט משקל מספיק לעיקרון ההלימה שכן המערער לא נקט באלימות ולא הצטייד בנשק והנזק שנגרם בעקבות מעשיו הוא כלכלי גרידא. אשר לעונש שנגזר בתוך המתחם, שב המערער וטוען לנסיבות אישיות מקלות

ובהן מצבו הכלכלי העגום. לבסוף טוען המערער כי העונש שנגזר עליו חמור בהרבה מן העונשים שגזרו בתי המשפט במקרים דומים.

המדינה מצידה סומכת ידיה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי וטוענת כי אין מקום להתערב בו.

לבקשת המערער נערך לראשונה בשלב הערעור תסקיר של שירות המבחן ממנו עולה כי בשונה מהטענה שהעלה בפני בית המשפט המחוזי, הוא אינו טוען עוד למצב בריאותי קשה ומעיד על עצמו כאדם בריא. שירות המבחן ציין כי המערער קיבל אחריות על מעשיו ולטענתו ביצע את המעשים בשל מצבו הכלכלי הקשה וכפר בביצועם מתוך בושה. עוד צוין בתסקיר כי המערער נרתם להליך טיפולי בכלא, מתפקד לשביעות רצון הממונים ואף מהווה דמות דומיננטית בוועדת התרבות. קצינת המבחן סבורה כי עיקר הצער והחרטה שמביע המערער נובעים מהשלכות מעשיו על חייו וחיי משפחתו ומעריכה כי הוא זקוק להמשך עבודה טיפולית בכלא לעיבוד התכנים העומדים בבסיס העבירות. כמו כן, ממליץ שירות המבחן לשקול הפחתה מסוימת בעונשו על מנת ליתן לו חיזוק ולעודדו להמשיך בתהליך השיקומי שאליו נרתם.

4. דין הערעור להידחות.

כידוע, ככלל אין ערכאת הערעור מתערבת בעונשים הנגזרים על-ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים בהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין או שהעונש שנגזר על הנאשם חורג במידה משמעותית מרמת הענישה הנוהגת או הראויה במקרים דומים (ע"פ 8721/14 אבו לבן נ' מדינת ישראל (28.9.2016)). המקרה דן אינו נמנה עם המקרים החריגים המצדיקים התערבות. בית משפט זה עמד לא אחת על כך שמעשי שוד, לרבות אלה המבוצעים כמו בענייננו ללא הפעלת אלימות ממש, מחייבים ענישה מחמירה ומאסר ממושך בפועל על מנת לשדר מסר עונשי מתאים (ע"פ 1702/16 מדינת ישראל נ' שושני, פסקה 10 (17.5.2016) (להלן: עניין שושני) והאסמכתאות שם; ע"פ 6752/10 טרואשוילי נ' מדינת ישראל, פסקה ז (5.4.2011)).

5. בענייננו ביצע המערער בתכנון מראש ובאופן שיטתי שורה של מעשי שוד מתוך רצון להשיג "כסף קל". המערער מתרץ את מעשיו בכך שנקלע למצב כלכלי קשה וסבור כי יש לשקול זאת לקולה. אין לקבל טענה זו. קושי כלכלי אינו יכול להצדיק בשום אופן ביצוען של עבירות ממין זה או בכלל (ע"פ 4521/12 סואמי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (30.6.2014)) ועל כן אין לראות בו נימוק להקלה בעונש. אשר לטענה כי ראוי היה לקבוע מתחם אחד לכל המעשים כולם, גם אם אניח לטובת המערער כי כך הוא - ואינני קובעת זאת (למבחנים השונים בהקשר זה ראו ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014) - אין בכך כדי להועיל לו שכן בית המשפט המחוזי קבע בסופו של דבר עונש אחד לכל המעשים ואף הסביר כי הוא עושה כן על מנת שלא לגזור עונש "דו ספרתי של שנות מאסר - תוצאה שאינה מידתית בנסיבות העניין", אליה היה מגיע אילו פסק עונש בנפרד לכל אישום ואישום.

6. בגזר דין מפורט ומנומק התייחס בית המשפט המחוזי למכלול הנסיבות והשיקולים הצריכים לעניין, לקולה ולחומרה, תוך שהוא מאזן ביניהם כראוי והעונש שגזר, אף שאינו מן הקלים, אינו חורג מן הענישה הנוהגת במקרים דומים בהינתן רצף המעשים וסכומי השוד (ראו והשוו: עניין שושני; ע"פ 3929/15 יצחק נ' מדינת ישראל (2.11.2015); ע"פ 1326/14 מחאג'נה נ' מדינת ישראל (2.6.2014)). בשולי הדברים ראינו לציין, עם זאת, כי יש לברך על המסלול השיקומי שבו החל המערער פוסע לאחר מאסרו ויש לקוות כי יתמיד בכך בראש ובראשונה לטובתו שלו שכן - מבלי שיהיה בכך משום הבעת עמדה כלשהי מצידנו - התמדה והצלחה במסלול זה עשויה לעמוד לזכותו בהמשך הדרך עת

עמוד 3

יעמדו על הפרק הליכי השחרור על תנאי.

אשר על כן, הערעור נדחה.

ניתן היום, כ"ח בחשון התשע"ז (29.11.2016).

שופט

שופט

שופטת